

ข้อมูลโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ
จังหวัดปทุมธานี

ชื่อโครงการ	โครงการศูนย์บริการวิชาการเกษตรของมูลนิธิชัยพัฒนา อำเภอลำลูกกา จังหวัดปทุมธานี
ที่ตั้งของโครงการ	ต.บึงทองหลาง อ.ลำลูกกา จ.ปทุมธานี โทร. 02-5205149-50 โทรสาร 02-5205149
พระราชดำริของ	พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ
สรุปพระราชดำริ	เมื่อวันที่ 5 สิงหาคม พ.ศ. 2540 พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้รับที่ดินจำนวน 252 ไร่ 36 ตารางวา ที่นางเพยารว และนางผุสณา คชาชีวะ ได้น้อมเกล้าฯ ถวายเพื่อใช้ในกิจกรรมของมูลนิธิชัยพัฒนา ซึ่งที่ดินแปลงดังกล่าวตั้งอยู่ระหว่างคลองรังสิต 10 – 11 ตำบลบึงทองหลาง อำเภอลำลูกกา จังหวัดปทุมธานี ระหว่างทางหลวงสายพหลโยธิน – ลำลูกกา และทางหลวงสายรังสิต – นครนายก โดยได้รับสั่งกับนายสุเมธ ดันติเวชกุล เลขาธิการ กปร. ให้สำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ (สำนักงาน กปร.) ร่วมกับส่วนราชการที่เกี่ยวข้องศึกษาความเหมาะสมในการจัดตั้ง “ศูนย์บริการวิชาการเกษตร” รวมทั้งการจัดระบบการชลประทานภายในศูนย์ฯ
วัตถุประสงค์ของโครงการ	<ol style="list-style-type: none">1. เพื่อเป็นศูนย์บริการทางการวิชาการเกษตรแก่เกษตรกรและผู้สนใจ2. นำเทคโนโลยีที่ได้จากการวิจัย และพัฒนาแล้วของกรมวิชาการเกษตรมาปรับใช้ในพื้นที่โครงการให้เป็นต้นแบบทางวิชาการ และมีประสิทธิภาพสูงสุด3. เพื่อถ่ายทอดเทคโนโลยีวิชาการเกษตร ให้เป็นแหล่งศึกษาดูงานของเกษตรกรบริเวณพื้นที่ใกล้เคียงโครงการฯ และผู้สนใจทั่วไป นำไปเป็นแบบอย่างมในการตัดสินใจประกอบอาชีพทางการเกษตรต่อไป <p>วัตถุประสงค์ของกรมวิชาการเกษตร ให้คำแนะนำทางด้านวิชาการ</p>
หน่วยงานที่รับผิดชอบ	ศูนย์บริการวิชาการด้านพืชและปัจจัยการผลิต ปทุมธานี สังกัด สำนักวิจัยและพัฒนาการเกษตรเขตที่ 5 จังหวัดชัยนาท
สรุปลักษณะของโครงการ	ได้จัดการอบรมแก่เกษตรกร เพื่อเป็นแนวทางในการประกอบอาชีพ
ประเภทของโครงการ	ส่งเสริมอาชีพ
ปีงบประมาณเริ่มดำเนินการ	ปีงบประมาณ 2541

<p>งบประมาณที่ได้รับในปี เริ่มต้นและแหล่งที่มาของ งบประมาณในปีที่เริ่มต้น</p>	<p>ปีงบประมาณ 2541 ได้รับงบประมาณ 9,895,000 บาท จากกรมวิชาการเกษตร</p>
<p>งบประมาณที่ได้รับแต่ละปี แยกเป็นรายปีตั้งแต่ปี เริ่มต้นจนถึงปัจจุบันและ แหล่งที่มาของงบประมาณ</p>	<p>ปีงบประมาณ 2541 ได้รับงบประมาณ 9,895,000 บาท จากกรมวิชาการเกษตร ปีงบประมาณ 2542 ได้รับงบประมาณ 10,143,900 บาท จากกรมวิชาการเกษตร ปีงบประมาณ 2543 ได้รับงบประมาณ 5,399,640 บาท จากกรมวิชาการเกษตร ปีงบประมาณ 2544 ได้รับงบประมาณ 5,000,000 บาท จากกรมวิชาการเกษตร ปีงบประมาณ 2545 ได้รับงบประมาณ 4,000,000 บาท จากกรมวิชาการเกษตร ปีงบประมาณ 2546 ได้รับงบประมาณ 3,553,560 บาท จากกรมวิชาการเกษตร ปีงบประมาณ 2547 ได้รับงบประมาณ 2,709,700 บาท จากกรมวิชาการเกษตร ปีงบประมาณ 2548 ได้รับงบประมาณ 240,000 บาท จากกรมวิชาการเกษตร ปีงบประมาณ 2549 ได้รับงบประมาณ 113,700 บาท จากกรมวิชาการเกษตร ปีงบประมาณ 2550 ได้รับงบประมาณ 20,000 บาท จากกรมวิชาการเกษตร ปีงบประมาณ 2551 ได้รับงบประมาณ 10,000 บาท จากกรมวิชาการเกษตร ปีงบประมาณ 2552 ได้รับงบประมาณ 10,000 บาท จากกรมวิชาการเกษตร</p> <p>หมายเหตุ</p> <p>ปีงบประมาณ 2541 – 2548 ดำเนินงานโดยศูนย์วิจัยข้าวปทุมธานี กรมวิชาการเกษตร ปีงบประมาณ 2549 – 2550 ดำเนินงานโดยสำนักวิจัยและพัฒนาการเกษตรเขตที่ 5 จ.ชัยนาท กรมวิชาการเกษตร ปีงบประมาณ 2551 – 2552 ดำเนินงานโดยศูนย์บริการวิชาการด้านพืชและปัจจัยการผลิต ปทุมธานี สังกัด สำนักวิจัยและพัฒนาการเกษตรเขตที่ 5 จ.ชัยนาท กรมวิชาการเกษตร</p>
<p>ผลการดำเนินงานตั้งแต่ เริ่มต้นจนถึงปัจจุบันโดย สรุป</p>	<p>ผลการดำเนินงานตั้งแต่เริ่มต้น ถึงปี 2549 มีดังนี้</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. กิจกรรมข้าว พื้นที่ 80 ไร่ โดยทำปีละ 2 ฤดู (ฤดูนาปี – นาปรัง) <ul style="list-style-type: none"> - ทดสอบปลูกข้าวอินทรีย์ ในพื้นที่ 20 ไร่ (ลดลงจากฤดูก่อน 10 ไร่) โดยวิธีปรักดำโดยคน ซึ่งเป็นวิธีควบคุมวัชพืชได้ดีที่สุดวิธีหนึ่ง ฤดูนาปรังนี้ได้ผลผลิตข้าวเปลือกแห้ง หลังจากทำความสะอาดแล้วเฉลี่ย 380 กิโลกรัม/ไร่ - ทดสอบปลูกข้าวเพื่อผลิตเมล็ดพันธุ์ ในพื้นที่ 60 ไร่ โดยวิธีหว่านน้ำตม ปลูกข้าว 2 พันธุ์ คือ พันธุ์ปทุมธานี 1 จำนวน 50 ไร่ ใช้ปุ๋ยเคมีระดับต่ำคือ ประมาณ 12 กิโลกรัม/ไร่ ในโตรเจน/ไร่ ผลผลิตข้าวเปลือกแห้งหลังจากทำความสะอาดแล้วเฉลี่ย 450 กิโลกรัม/ไร่ สำหรับความอุดมสมบูรณ์ของดินในสภาพแปลงพบว่าอินทรีย์วัตถุในดินเพิ่มขึ้น พันธุ์พืชปลูก 2 จำนวน 10 ไร่

ใช้ปุ๋ยเคมีระดับต่ำเช่นกันคือ ประมาณ 12 กิโลกรัม ไนโตรเจน/ไร่
ผลผลิตข้าวเปลือกแห้งหลังจากการทำมาสะอาดแล้วเฉลี่ย 420
กิโลกรัม/ไร่

2. กิจกรรมพืชสวน ทดสอบและพัฒนาพืชสวนในพื้นที่รวม 31 ไร่ ปลูกไม้ผลหลัก เช่น มะม่วง กระท้อน ลำไย ส้มโอ ขนุน และส้มเขียวหวาน มีผลผลิตที่เสียหายจากโรค เช่น ส้มเขียวหวาน ขนุน และส้มโอ จึงเปลี่ยนจากการปลูกส้มเขียวหวานเป็น ละมุด พุทรา ชมพู่ ส่วนขนุน และส้มโออาจต้องเปลี่ยนไปปลูกพืชอื่นทดแทน สำหรับไม้ผลเสริมยังคงเหมือนเดิม คือฝรั่งและน้อยหน่า ทางด้านไม้ผลตามคันคูชลประทาน ริมถนนปลูกกล้วย มะพร้าว และมะกอกน้ำ
3. กิจกรรมพืชผัก ทดสอบและพัฒนาพืชผักแบบร่องสวน ในพื้นที่ 1.5 ไร่ ปลูกพืชหมุนเวียนตลอดปีโดยไม่ซ้ำที่เดิม และมีการปลูกพืชไร่ พืชตระกูลถั่วสลับเพื่อ ปรับปรุงบำรุงดิน ผักที่ปลูกมีทั้งผักกินใบ ผักกินยอด และผักกินผล เช่น ผักกาดขาว ผักคะน้า ผักกวางตุ้ง ผักกวางตุ้งฮ่องเต้ ผักบุ้งจีน ผักหวานบ้าน ชะอม มะระจีน บวบเหลี่ยม ถั่วฝักยาว แตงกวา ฟักทอง มะเขือยาว และมะเขือเปราะ
4. กิจกรรมพืชไร่ ทดสอบและพัฒนาพืชไร่ในพื้นที่แปลงผัก แปลงไม้ดอก และพื้นที่ว่างเปล่า เช่น ข้าวโพดหวาน อ้อยคั้นน้ำพันธุ์สุพรรณบุรี 50 ถั่วเขียว ถั่วเหลือง ผลผลิตที่ได้
5. กิจกรรมไม้ดอก โดยปลูกดาวเรือง และดอกบายไม่รู้โรยเป็นบางช่วงเวลา และการปลูกพืชไร่หมุนเวียนลงในแปลง เช่น ข้าวโพด ถั่วเขียว
6. กิจกรรมเกษตรผสมผสาน “ทฤษฎีใหม่” ในแปลงเกษตรกรของโครงการฯ โดยการดำเนินการในแปลงเกษตรกรในแปลงโครงการฯ จำนวน 8 รายๆ ละ 7 ไร่ เกษตรกรจำนวน 6 ราย ไม่มีการเลี้ยงปลาในนาข้าว พืชผัก ไม้ผล บางรายมีการเลี้ยงไก่บ้าน ส่วนเกษตรกรอีก 2 ราย มีการเลี้ยงปลา ปลูก ปลาตะกิม รายละ 2 ไร่ คณะทำงานโครงการฯ คอยดูแล และให้คำแนะนำ ทางด้านวิชาการ เกษตรกรบางรายขอทำนาเพียงอย่างเดียวโดยขอเปลี่ยนพื้นที่อื่นๆ มาเป็นนาข้าว แต่ยังไม่ได้รับการตอบรับจากมูลนิธิฯ พัฒนา
7. กิจกรรมหญ้าแฝก โดยปลูกหญ้าแฝกตามขอบสระ ขอบบ่อ ขอบร่องสวน และดั่งคันคลองชลประทานเพื่อป้องกันการพังทลายของดิน และให้มีการรักษาไว้ตลอดไป
8. กิจกรรมป่าไม้ ไม้ใช้สอย ไม้กั้นลม (Windbreak) โดยปลูกต้นไม้ตามบริเวณริมถนนล้อมรอบโครงการฯ มีการปลูกและการรักษาไว้เป็นป่า

ป้องกันลมพายุ และยังสามารถนำมาใช้สอยได้อีก เช่น ไม้สน ยูคาลิปตัส และ สะเดาปัจจุบันอายุ 5 ปี

9. กิจกรรมพืชสมุนไพร โดยการปลูกสะเดา หางไหล ตะไคร้หอม ข่า และ ตะไคร้ เพื่อนำกลับมาใช้เป็นสมุนไพรป้องกันแมลง ไล่แมลง
10. กิจกรรมปฎิหมักชีวภาพ โดยการนำเศษผัก ผลไม้ที่ทำการคั้ทิ้ง หรือเสียหายมาหมักเป็นปุ๋ยชีวภาพตามสูตรต่างๆ ตามวัตถุดิบที่มีอยู่ นำปุ๋ยที่หมักได้ไปใช้ย่อยสลายฟางในนาข้าว ใช้เป็นปุ๋ยในนาข้าว แปลงผัก แปลง ไม้ผล แปลง ไม้ดอก – ไม้ประดับ
11. กิจกรรมการพัฒนาปรับปรุงสถานที่ ได้ออกแบบบริเวณป้ายโครงการฯ อาคารสำนักงาน และตามแนวดนภายในโครงการฯ ให้เหมาะสม และสวยงามตามวัตถุประสงค์ และบำรุงรักษาตลอดไป ปัจจุบันได้ปรับปรุงทำรั้วด้านทิศใต้ความยาว 1.2 กิโลเมตร
12. กิจกรรมถ่ายทอดเทคโนโลยี ได้มีการเกษตรกร นักเรียน นักศึกษา ประชาชน ข้าราชการ พนักงานรัฐวิสาหกิจ ภาคเอกชน และชาวต่างชาติ ส่วนใหญ่เป็นหมุ่คณะเข้ามาเยี่ยมชม ดูงาน และรับฟังการบรรยาย จำนวน 475 คน ประกอบด้วยเกษตรกร 167 คน นักเรียน 82 คน นักศึกษา 91 คน ข้าราชการ 42 คน บุคคลทั่วไป 7 คน ผู้สื่อข่าว 10คน และชาวต่างชาติ 76 คน

นอกจากนี้ยังมีแปลงขยายผลสู่เกษตรกรอีก 4 แปลง เป็นแปลงไม้ผล ผสมผสาน 1 แปลง แปลงนาข้าวผลิตเมล็ดพันธุ์ 1 แปลง แปลงไม้ดอก 1 แปลง แปลงเกษตรทฤษฎีใหม่ 1 แปลง ซึ่งทางโครงการฯ คอยให้คำแนะนำ และเป็นทีปรึกษา

ตั้งแต่ปี 2550 กรมวิชาการเกษตรจัดทำแผนแม่บทโครงการพิเศษกรมวิชาการเกษตร (ปี 2550 – 2554) กำหนดวัตถุประสงค์ในการดำเนินงานโครงการศูนย์บริการวิชาการเกษตรของมูลนิธิชัยพัฒนา อำเภอลำลูกกา จังหวัดปทุมธานี เป็นการให้คำปรึกษา แนะนำทางวิชาการเนื่องจากมูลนิธิชัยพัฒนาได้ดำเนินการในพื้นที่โครงการเองทั้งหมดได้แล้ว